

Zbierka cirkevnoprávných predpisov

Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku

Ročník 33

21. septembra 2026

Čiastka 5/2026

OBSAH:

10/2026

Stanovisko Osobitného senátu Generálneho súdu ECAV na Slovensku č. OS-GS-1/2026

10/2026

Stanovisko
Osobitného senátu Generálneho súdu ECAV na Slovensku
č. OS-GS-1/2026

R o z h o d n u t i e
v mene ECAV na Slovensku

Generálny súd ECAV na Slovensku v osobitnom senáte zloženom podľa ust. § 4 cirkevného ústavného zákona č. 6/2000 o výklade cirkevnoprávných predpisov (ďalej len „**ústavný zákon o výklade predpisov**“) z predsedu Mgr. Branislava Juráša, podpredsedu Mgr. Daniela Koštiala, generálneho právneho zástupcu JUDr. Ivana Syrového, PhD., predsedníčky právneho výboru Mgr. Zuzany Germanovej, sudcov Mgr. Kataríny Hudákovej, Daniela Poprockého, Ing. Jána Pavlíka, PhD. a Mgr. Jany Juššíkovej, na základe žiadosti podľa § 3 zákona o výklade predpisov

vo veci rozhodovania o rozpore nižšieho všeobecne záväzného predpisu s vyšším, *in concreto*: rozpor ustanovenia § 8 ods. 1 písm. g) cirkevného zákona č. 11/1994 o cirkevných predstaviteľoch, ich voľbách a o charakteristike niektorých funkcií v znení cirkevného zákona č. 2/2024 (ďalej len „**volebný zákon**“) s článkom 16 ods. 1, článkom 17 ods. 1 v spojení s článkom 17 ods. 2 písm. d), článkom 40 ods. 2, článkom 7 ods. 1 písm. d), článkom 40 ods. 1 a 3 a článkom 41 ods. 1 cirkevného ústavného zákona č. 1/1993, ktorým bola prijatá Ústava ECAV na Slovensku v znení cirkevného ústavného zákona č. 1/2025 (ďalej len „**Ústava ECAV**“),

vydal nasledujúce

R o z h o d n u t i e :

Ustanovenie § 8 ods. 1 písm. g) cirkevného zákona č. 11/1994 o cirkevných predstaviteľoch, ich voľbách a o charakteristike niektorých funkcií v znení cirkevného zákona č. 2/2024

nie je v rozpore

s článkom 16 ods. 1, článkom 17 ods. 1 v spojení s článkom 17 ods. 2 písm. d), článkom 40 ods. 2, článkom 7 ods. 1 písm. d), článkom 40 ods. 1 a 3 a článkom 41 ods. 1 cirkevného ústavného zákona č. 1/1993, ktorým bola prijatá Ústava ECAV na Slovensku v znení cirkevného ústavného zákona č. 1/2025.

Odôvodnenie:

- 1) Podľa článku 37 ods. 1 písm. b) Ústavy ECAV: „*Najvyšším súdnym orgánom evanjelickej cirkvi je generálny súd so sídlom v Bratislave, ktorý zaujíma stanoviská na zabezpečenie jednotného uplatňovania cirkevných zákonov.*“

- 2) Podľa § 1 ústavného zákona o výklade predpisov: „*V záujme zachovania jednotného výkladu právneho poriadku v cirkvi zriaďuje sa osobitný senát generálneho súdu ECAV.*“
 - 3) Podľa § 2 písm. b) ústavného zákona o výklade predpisov: „*Osobitný senát rozhoduje o rozpore nižšieho všeobecne záväzného predpisu s vyšším.*“
 - 4) Presbyterstvo Cirkevného zboru ECAV Bratislava Staré Mesto (ďalej len „**navrhovateľ**“) sa návrhom zo dňa 02.06.2026 doručeným dňa 08.06.2026 (ďalej len „**návrh**“) obrátilo na Osobitný senát Generálneho súdu ECAV na Slovensku (ďalej len „**Osobitný senát GS**“). V rovnakej veci a s totožným návrhom sa na Osobitný senát GS obrátil podaním zo dňa 17.07.2026 zborový konvent Cirkevného zboru ECAV Podolíneč a podaním zo dňa 20.07.2026 aj presbyterstvo Cirkevného zboru ECAV Slovenská Ves. Osobitný senát GS sa najskôr zaoberal otázkou svojej právomoci a príslušnosti na prejednanie a rozhodnutie veci. Osobitný senát GS vyhodnotil návrh ako žiadosť v zmysle § 3 Ústavného zákona o výklade predpisov týkajúcu sa rozhodovania o rozpore nižšieho všeobecne záväzného predpisu s vyšším na základe § 2 písm. b) Ústavného zákona o výklade predpisov. Osobitný senát GS odvodil svoju právomoc a príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie veci z článku 37 ods. 1 písm. b) Ústavy ECAV v spojení s § 1 a § 2 písm. b) Ústavného zákona o výklade predpisov.
 - 5) Podľa článku 7 ods. 1 písm. d) Ústavy ECAV: „*Člen evanjelickej cirkvi má najmä tieto práva: voliť a byť volený do cirkevných orgánov.*“
 - 6) Podľa článku 16 ods. 1 Ústavy ECAV: „*Základnou organizačnou jednotkou evanjelickej cirkvi je cirkevný zbor, ktorý tvoria evanjelici augsburského vyznania bývajúci v jeho územnom obvode a výnimočne aj tí, ktorí sa do neho prihlásia. Zo zboru pochádza všetka moc v cirkvi. Moc zboru sa prejavuje:*
 - a) *rozhodnutiami zborového presbyterstva a konventu v rámci platných cirkevných a štátnych predpisov*
 - b) *prostredníctvom delegátov zboru v organoch vyšších cirkevných organizačných jednotiek*
- Cirkevné zbory sú povinné rešpektovať platné cirkevné a štátne predpisy, uznesenia a rozhodnutia vyšších cirkevných organizačných jednotiek a cirkevných súdov.**
- 7) Podľa článku 17 ods. 1 Ústavy ECAV: „*Najvyšším orgánom cirkevného zboru je zborový konvent, ktorý tvoria plnoletí členovia cirkevného zboru.*“
 - 8) Podľa článku 17 ods. 2 písm. d) Ústavy ECAV: „*Zborový konvent plní najmä tieto úlohy: volí a odvoláva zborových predstaviteľov a funkcionárov, delegátov na seniorálny konvent a zamestnancov cirkevného zboru.*“
 - 9) Podľa článku 40 ods. 1 Ústavy ECAV: „*Evanjelická cirkev zveruje funkcie v svojich orgánoch len mravne a občiansky bezúhonným členom cirkvi, ktorí spĺňajú predpoklady ustanovené touto ústavou a cirkevnými zákonmi a sú na výkon funkcií zdravotne spôsobilí.*“
 - 10) Podľa článku 40 ods. 2 Ústavy ECAV: „*Duchovní a svetskí predstavitelia cirkvi sú do funkcií volení. Funkcie, do ktorých boli zvolení, s výnimkou funkcií v cirkevnom zbore, môžu zastávať len dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia. Znovu kandidovať môžu až po uplynutí najmenej jedného celého funkčného obdobia.*“
 - 11) Podľa článku 40 ods. 3 Ústavy ECAV: „*Cirkevní predstavitelia s výnimkou zborových farárov sa volia na 6 rokov. Zboroví farári sa volia na 10 rokov. Volebné obdobie*

*zborového farára sa skončí dovŕšením jeho 65 roku veku. **Podrobnosti o voľbách, nástupe do funkcie a ukončení funkcie upraví cirkevný zákon.***

- 12) Podľa článku 41 ods. 1 Ústavy ECAV: „Do funkcie zborového farára možno zvoliť absolventa evanjelickej bohosloveckej fakulty, ktorý úspešne absolvoval farársku skúšku a dosiahol vek 24 rokov. Volí ho a z funkcie odvoláva so súhlasom dištriktuálneho predsedníctva zborový konvent.“
- 13) Podľa § 8 ods. 1 Volebného zákona: „**Miesto zborového farára sa uprázdňuje:**
 - a) odchodom do dôchodku,
 - b) zrieknutím sa funkcie,
 - c) smrťou zborového farára alebo vyhlásením za mŕtveho,
 - d) stratou funkcie uplynutím času,
 - e) odvolaním z funkcie,
 - f) dovŕšením 65 roku veku,
 - g) **ak si cirkevný zbor, v ktorom bol zborový farár zvolený, čo i len čiastočne neplní povinnosti v zmysle cirkevného ústavného zákona č. 2/2020 v znení neskorších predpisov, a to po dobu minimálne 12 po sebe idúcich mesiacov.**
- 14) Podľa § 8 ods. 7 volebného zákona: „V zbore, ktorý si po dobu dlhšiu ako 12 po sebe idúcich mesiacov čo i len čiastočne neplní povinnosti v zmysle cirkevného ústavného zákona č. 2/2020 v znení neskorších predpisov, sa neuskutočňujú voľby zborového farára najmenej 12 po sebe idúcich mesiacov od uprázdnenia miesta zborového farára.“
- 15) Podľa § 8 ods. 7 volebného zákona: „Zbor je oprávnený opätovne voliť zborového farára, ak má v zmysle cirkevného ústavného zákona č. 2/2020 v znení neskorších ustanovení vysporiadané všetky záväzky za predchádzajúcich 12 po sebe idúcich mesiacov a uplynula doba uvedená v § 8 ods. 7.“
- 16) Vzhľadom na skutočnosť, že v konaniach podľa § 2 písm. b) Ústavného zákona o výklade predpisov rozhoduje Osobitný senát GS vo všeobecnej rovine a z povahy veci nerozhoduje o individuálnych právach a povinnostiach konkrétnych osôb, v prejednávanej veci nezohľadňuje (a ani nemôže zohľadňovať) konkrétne prípady aplikácie cirkevných noriem (napr. uplatnený postup voči zborovým farárkam v roku 2026 uvedený v článku II návrhu a uvedený v prílohách návrhu).
- 17) Navrhovateľ považuje mechanizmus uprázdnenia miesta zborového farára naviazaný na nesplnenie povinností uložených cirkevným ústavným zákonom č. 2/2020 o finančnom zabezpečení poslania a činnosti ECAV na Slovensku v znení cirkevného ústavného zákona č. 1/2024 (ďalej len „**ústavný zákon o finančnom zabezpečení ECAV**“) za Ústavou ECAV nepredpokladaný spôsob prelomenia princípu konštituovania cirkevných funkcií voľbou. Uvedený mechanizmus, zakotvený v napadnutom ustanovení § 8 ods. 1 písm. g) Volebného zákona podľa navrhovateľa zasahuje (i) do práva cirkevných zborov a ich ústavnej autonómie, (ii) do práva jednotlivých členov ECAV voliť zborového farára (aktívne volebné právo) a (iii) do práva byť volený na miesto zborového farára (pasívne volebné právo). Uvedené zásahy by sa podľa navrhovateľa mali prejavovať aj v tom, že dĺžka funkčného obdobia zborového farára a spôsob zániku jeho funkcie nie sú predvídateľné a ústavne konformné.

- 18) Osobitný senát GS prioritne akcentuje demokratický a ústavno-právny charakter ECAV, jej správy a organizácie, ktorý je zakotvený v Ústave ECAV, ústavných zákonoch, cirkevných zákonoch a ďalších cirkevných predpisoch nižšej právnej sily.
- 19) Miesto zborového farára Ústava ECAV systematicky zaraďuje do šiestej časti medzi cirkevných predstaviteľov, osobitne medzi duchovných predstaviteľov, pričom rámcovo definuje jeho postavenie a úlohy v článku 41.
- 20) Vo vzťahu k vzniku a ukončeniu funkcie zborového farára poskytuje Ústava ECAV nasledovné všeobecné pravidlá (článok 40 a 41 Ústavy ECAV):
 - a) zborový farár je do funkcie volený zborovým konventom na 10 rokov
 - b) zvoliť možno len absolventa evanjelickej bohosloveckej fakulty, ktorý úspešne absolvoval farársku skúšku a dosiahol vek 24 rokov
 - c) volebné obdobie zborového farára sa skončí dovŕšením jeho 65 roku veku
 - d) funkciu zborového farára môže jedna osoba zastávať len po dve po sebe nasledujúce funkčné obdobia; znovu kandidovať môžu až po uplynutí najmenej jedného celého funkčného obdobia
 - e) **podrobnosti o voľbách, nástupe do funkcie a ukončení funkcie upraví cirkevný zákon**
- 21) Ústava ECAV principiálne nemôže dať odpoveď na každú otázku, pretože predstavuje základný normatívny rámec, na ktorý nadväzujú najmä cirkevné ústavné zákony a cirkevné zákony upravujúce jednotlivé inštitúty a procesy podrobnejšie. **Ústava ECAV ukončenie funkcie zborového farára priamo neupravuje, pričom zmocňovacie ustanovenie článku 40 ods. 3 Ústavy ECAV ponecháva túto právomoc na zákonodarný orgán (synoda), ktorý podrobnosti o ukončení funkcie zborového farára upraví v cirkevnom zákone.**
- 22) Zákon, na ktorý odkazuje článok 40 ods. 3 Ústavy ECAV je bez akýchkoľvek pochybností Volebný zákon.
- 23) V druhej časti volebného zákona (§ 8 až § 25) sú detailne upravené voľby zborových farárov, pričom práve napadnutý § 8 volebného zákona je jediným ustanovením, ktoré priamo upravuje podmienky, kedy dochádza k ukončeniu funkcie zborového farára, volebným zákonom terminologicky zadefinované ako uprázdnenie miesta zborového farára.
- 24) Napadnutý § 8 ods. 1 volebného zákona taxatívne uvádza všetky právne skutočnosti – podmienky, ktorých naplnením dochádza *ex lege* k uprázdneniu miesta zborového farára.

K predloženým stanoviskám Osobitného senátu GS

- 25) Osobitný senát GS sa plne stotožňuje so svojimi predchádzajúcimi stanoviskami č. OS-GS1/2014 z 10. apríla 2014 a č. OS-GS-4/2017 z 25. júla 2017, ktoré boli v návrhu citované. Volebný princíp a jeho prednosť pred menovacím princípom ako aj organizačná sústava ECAV postavená na základe aktívneho a pasívneho volebného práva a trojdelenia moci predstavuje ústredné fundamenty Ústavy ECAV ako aj spravovania evanjelickej cirkvi ako takej. Podmienky zániku funkcie *ex lege* (priamo zo zákona) však automaticky nepredstavujú zásah do žiadneho z uvedených fundamentov.
- 26) Osobitný senát GS považuje za potrebné poukázať na stanovisko č. OS-GS-5/2017 z 25. júla 2017 (uvedené aj v návrhu), v ktorom bola prejednávanou otázka, či môže

synoda odvolať cirkevného sudcu podľa príslušných podústavných predpisov pre neplnenie povinností. Osobitný senát GS uviedol, že Ústava ECAV upravuje len vznik funkcie sudcu. „*Zánik funkcie cirkevného sudcu explicitne neupravuje, ale implicitne je v nej obsiahnutá strata podmienok a predpokladov na vznik funkcie cirkevného sudcu ako aj vôľový aspekt byť cirkevným sudcom. Ústavne teda zaniká jeho funkcia smrťou, vyhlásením za mŕtveho, uplynutím funkčného obdobia, stratou spôsobilosti na právne úkony a vzdaním sa.* **Vykonávací cirkevný právny predpis** (cirkevný zákon č. 5/1999 o cirkevných súdoch, cirkevných sudcoch a cirkevných žalobcoch v znení cirkevného zákona č. 7/2003 a 1/2004) **explicitne vymedzuje aj ďalší dôvod, a to odvolávanie z funkcie disciplinárnym rozhodnutím. Zároveň určuje orgán, ktorý člena cirkevného súdu môže z funkcie odvolať.**“ Osobitný senát GS zaujal stanovisko, že synoda môže odvolať člena cirkevného súdu z funkcie z ústavných a zákonných dôvodov na základe disciplinárneho opatrenia, a to aj napriek tomu, že uvedený spôsob zániku funkcie sudcu Ústava ECAV nepredpokladá a ani priamo nezmocňuje podústavný právny predpis na takúto úpravu.

- 27) Ústava ECAV, rovnako ako v prípade sudcov, ukončenie funkcie zborového farára priamo neupravuje, ale na rozdiel od úpravy funkcie sudcu obsahuje zmocňovacie ustanovenie článku 40 ods. 3 Ústavy ECAV. Týmto ustanovením Ústava ECAV ponecháva túto právomoc na zákonodarný orgán, ktorý podrobnosti o ukončení funkcie zborového farára upravil vo volebnom zákone. Navyše, vo veci uprázdnenia miesta zborového farára podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona nejde o jeho odvolanie na základe rozhodnutia akéhokoľvek orgánu ako v prípade odvolania sudcu, ale ide o zánik jeho funkcie na základe evidentného porušenia ústavného zákona o finančnom zabezpečení ECAV. Z uvedeného pohľadu je Osobitný senát GS presvedčený, že zákonný dôvod na odvolanie sudcu je podstatne extenzívnejší (a napriek tomu v plnej miere akceptovaný a ústavne udržateľný), ako zákonný dôvod uprázdnenia miesta zborového farára podľa ustanovenia § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona (pozri napr. stanovisko OS-GS-5/2017 z 25.07.2017).

K rozporu dotknutého ustanovenia s jednotlivými článkami Ústavy ECAV

- 28) Osobitný senát GS považuje princípy cirkevnej demokracie a deľby moci v ECAV sčasti zakotvené aj v článkoch 16 ods. 1, 17 ods. 1, 17 ods. 2 písm. d) a 40 ods. 2 Ústavy ECAV ustanovením § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona za nedotknuté.
- 29) Vzhľadom na skutočnosť, že uprázdnenie miesta zborového farára nastáva pri porušení povinnosti v zmysle ústavného zákona o finančnom zabezpečení ECAV priamo zo zákona, nie je možné hovoriť o oslabení princípu deľby moci priamym zásahom orgánu jednej moci do právomoci orgánu inej moci. Rovnako nie je možné hovoriť ani o nepriamom zásahu do deľby moci prostredníctvom prijatia cirkevného predpisu, keďže prijatie volebného zákona a jeho právnu úpravu ukončenia funkcie zborového farára bolo priamo Ústavou ECAV zakotvené v článku 40 ods. 3 a ide o výlučnú právomoc synody ECAV ako zákonodarného orgánu.
- 30) **Ústava ECAV v článku 6 ods. 1 taxatívne uvádza dôvody zániku členstva v cirkvi a v článku 6 ods. 2 explicitne stanovuje, že „vylúčiť z evanjelickej cirkvi možno len z dôvodov ustanovených v tejto ústave“. Pokiaľ by ústavodarný orgán ECAV mal úmysel neposkytnúť možnosť ukončenia funkcie zborového farára podústavným predpisom, úprava ohľadom ukončenia funkcie zborového farára by bola**

analogická ako v článku 6 Ústavy ECAV. Ústava ECAV však priamo zmocňuje volebný zákon na takúto úpravu.

- 31) Osobitný senát GS považuje aktívne a pasívne volebné právo a právo vykonávať ústavnú funkciu v ECAV sčasti zakotvené aj v článkoch 7 ods. 1 písm. d), 40 ods. 1, 40 ods. 3 a 41 ods. 1 Ústavy ECAV ustanovením § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona za nedotknuté.
- 32) Skončenie funkcie zborového farára na základe určitej skutočnosti nie je možné posúdiť ako znefunkčnenie, obmedzenie alebo zrušenie volebného systému alebo volebného práva. Až do momentu, kedy nastane skutočnosť, ktorá zapríčiní zánik funkcie, osoba v uvedenej funkcii vykonáva všetky s ňou spojené práva na základe výsledkov volieb a riadneho uplatnenia individuálnych volebných práv. Zánikom funkcie nedochádza k nulite predchádzajúcej voľby.
- 33) Právna úprava ustanovenia § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona nezasahuje do práva cirkevného zboru voliť a odvolávať zborového farára, ale zasahuje do výkonu jeho funkcie ak nastane jasná, zákonom predpokladaná skutočnosť aporobovaná článkom 40 ods. 3 Ústavy ECAV.
- 34) Osobitný senát GS akcentuje aj závažnosť neplnenia povinnosti uvedenej v ustanovení § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona. Nejde totiž o drobné porušenie marginálneho predpisu. Ide o porušenie ústavného zákona (pričom vrátane Ústavy ECAV jestvujú len tri), ktorý bol prijatý na zabezpečenie poslania a činnosti ECAV. Ide o predpis, ktorého extenzívne porušovanie môže ohroziť samotnú existenciu a fungovanie evanjelickej cirkvi. Porušenie ústavného zákona o finančnom zabezpečení ECAV navyše musí trvať po dobu minimálne 12 mesiacov. Z uvedeného dôvodu Osobitný senát GS konštatuje, že závažnosť a rozsah neplnenia povinností cirkevného zboru musí byť v takej miere, ktorá odôvodňuje následok v podobe uprázdnenia miesta zborového farára.
- 35) Osobitný senát GS nad rámec napadnutého ustanovenia uvádza aj ďalší následok, ustanovený v § 8 ods. 7 a 8 volebného zákona, v podobe nemožnosti uskutočnenia voľby zborového farára po dobu najmenej 12 po sebe idúcich mesiacov od uprázdnenia miesta zborového farára a súčasne až po vysporiadaní všetkých záväzkov podľa Ústavného zákona o finančnom zabezpečení ECAV (ďalej len „**sekundárny následok**“). Rovnako ako v prípade napadnutého ustanovenia § 8 ods. 1 písm. g) volebného zákona, aj ustanovenia obsahujúce sekundárny následok predpokladá a aprobuje zmocňujúce ustanovenie článku 40 ods. 3 Ústavy ECAV, a nie je možné posúdiť sekundárny následok ako znefunkčnenie, obmedzenie alebo zrušenie volebného systému alebo volebného práva. Až do momentu, kedy nastane skutočnosť, ktorá zapríčiní zánik funkcie a následný odklad voľby, osoba v uvedenej funkcii vykonáva všetky s ňou spojené práva na základe výsledkov volieb a riadneho uplatnenia individuálnych volebných práv. Odkladom ďalšej voľby na 12 mesiacov nedochádza k nulite predchádzajúcej voľby. Vzhľadom na skutočnosť, že trvanie sekundárneho následku je stanovené len do odstránenia porušenia a súčasne len po dobu, ktorá neprekračuje samotné trvanie uvedeného porušenia, spĺňa aj kritérium proporcionality a nezasahuje do volebného práva cirkevného zboru alebo do aktívneho a pasívneho práva jednotlivých členov cirkvi neprimeraným spôsobom. Sekundárny následok, rovnako ako uprázdnenie miesta zborového farára nie je v rozpore s ustanoveniami článkov 16 ods. 1, 17 ods. 1 v spojení s 17 ods. 2 písm. d),

40 ods. 2, 7 ods. 1 písm. d), 40 ods. 1 a 3 a článkom 41 ods. 1 Ústavy ECAV, a to z dôvodov uvedených vyššie.

Sudca Osobitného senátu GS ECAV JUDr. Ivan Syrový, PhD. vzniesol voči svojej osobe námietku zaujatosti, ktorej predseda Osobitného senátu GS ECAV vyhovel, čím bol vylúčený z rozhodovania.

Toto rozhodnutie prijal Osobitný senát GS ECAV pomerom hlasov 3:2.

Poučenie:

Toto stanovisko je konečné a nemožno sa proti nemu odvolať. Toto stanovisko je záväzné pre ECAV, všetky jeho cirkevné organizačné jednotky, aj pre všetkých členov ECAV.